

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 23 грудня 2022 року № 28-3

Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів, виділених з державного бюджету на фінансову підтримку державного підприємства «Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка», використання і розпорядження ним об'єктами державної власності, належними державі матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів, виділених з державного бюджету на фінансову підтримку державного підприємства «Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка», використання і розпорядження ним об'єктами державної власності, належними державі матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету.

За підсумками розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Міністерством культури та інформаційної політики України (далі – МКІП, Міністерство), Міністерством культури України (далі – Мінкультури), Міністерством культури, молоді та спорту України (далі – МКМС) як головними розпорядниками бюджетних коштів та державним підприємством «Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка» (далі – ДП «Національна опера України», Театр) як одержувачем бюджетних коштів неповною мірою забезпечено своєчасне та достовірне визначення потреби у видатках бюджету, результативне та економне використання бюджетних коштів, спрямованих за бюджетними програмами КПКВК 1801110 «Фінансова підтримка національних театрів» (далі – КПКВК 1801110) і КПКВК 1801170 «Загальнодержавні заходи у сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, державної мовної політики, міжнаціональних відносин, релігії та захисту прав національних меншин» (далі – КПКВК 1801170) у 2019 році, за КПКВК 3801110 «Фінансова підтримка національних театрів» (далі – КПКВК 3801110), КПКВК 3801170

«Загальнодержавні заходи у сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, державної мовної політики, міжнаціональних відносин, релігії та захисту прав національних меншин» (далі – КПКВК 3801170) і окремими напрямками бюджетної програми 3801320 «Державна підтримка сфери культури, туризму та креативних індустрій у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, за рахунок коштів, які виділені із фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками» (далі – КПКВК 3801320) у 2020 році, за КПКВК 3801110 і двома окремими напрямками бюджетної програми 3801340 «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення» (далі – КПКВК 3801340) у 2021 році та за КПКВК 3801110 у I півріччі 2022 року (загалом доведено 1 263 675,6 тис. грн бюджетних асигнувань, касові видатки становили 1 246 517,5 тис. грн, або 98,6 відсотка).

Утворене у грудні 2019 року Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти (далі – Держмистецтво) не забезпечувало виконання визначених Положенням про Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 434, функцій координації діяльності та контролю за діяльністю театрів, зокрема ДП «Національна опера України». Протягом 2020–2021 рр. та I півріччя 2022 року ці функції продовжувало здійснювати МКІП.

2. У результаті неефективного управління не використано відкритих бюджетних асигнувань на суму **6 964,3 тис. грн**, в тому числі за:

КПКВК 3801170 – 1 281,0 тис. грн внаслідок неможливості проведення закупівлі музичних інструментів наприкінці бюджетного року;

КПКВК 3801340 – 5 683,3 тис. грн внаслідок неврахування МКІП звернення ДП «Національна опера України» щодо необхідності зменшення обсягу бюджетних асигнувань, оскільки торги на проведення ремонтних робіт не відбулися.

3. Через нереалізацію МКІП (МКМС, Мінкультури) положень частини першої та абзацу восьмого частини третьої статті 3 Закону України від 31.05.2005 № 2605-IV «Про театри і театральну справу» (далі – Закон № 2605) щодо створення матеріально-технічного забезпечення умов діяльності та розвитку театрів, збереження та утримання театральних будівель (споруд, приміщень), що є об'єктами державної власності, капітальні видатки в межах бюджетної програми за КПКВК 1801110/3801110 взагалі не виділялись, хоча така потреба визначалася ДП «Національна опера України» на 2019 рік у сумі 139 539,2 тис. грн, на 2020 рік – 60 000 тис. грн, на 2021 рік – 148 471,6 тис. грн та на 2022 рік – 196 722,8 тис. гривень.

Подальше невжиття заходів щодо виділення капітальних видатків бюджету створює ризики експлуатації будівлі Театру без гарантування безпеки глядачів. ДП «Національна опера України» продовжує провадити діяльність у будівлі по вул. Володимирська, 50, в Шевченківському районі м. Києва – пам'ятці архітектури та містобудування місцевого значення, незважаючи на те, що її

підземні споруди перебувають в аварійному стані (оцінюються експертами як непридатні для нормальної експлуатації з існуванням потенційної загрози виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру, яка може набути регіонального рівня).

Внаслідок незабезпечення головними розпорядниками бюджетних коштів потреби в капітальних видатках в охопленому аудитом періоді, ДП «Національна опера України» нерезультативно витрачено кошти державного бюджету в сумі:

2 653,6 тис. грн, спрямовані у 2019–2020 роках за КПКВК 1801170/3801170 на виготовлення проектно-кошторисної документації, яка на час завершення аудиту залишається невикористаною, втрачає свою актуальність і потребуватиме додаткових видатків державного бюджету на її оновлення у разі використання у подальшому;

38 292,2 тис. грн, спрямовані у 2018 році за КПКВК 1801170 на придбання інженерного обладнання для технічного переоснащення підземних споруд будівлі, яке на час завершення аудиту не змонтовано та не введено в експлуатацію. У його складі є електронне та електричне обладнання, гарантійний термін якого минув у 2020 та 2021 роках, а отже, втрачена можливість безкоштовного обслуговування та ремонту в разі несправності. Крім того, існують ризики непридатності до подальшої експлуатації, оскільки його робочий стан не перевірявся. З кінця 2018 року по липень 2022 року обладнання знаходилося на відповідальному зберіганні, на оплату якого ДП «Національна опера України» нерезультативно використано **171,3 тис. гривень.**

4. За умов неналежного контролю з боку МКІП (Мінкультури, МКМС), незважаючи на наявність протягом тривалого часу значної кількості вакантних посад (у 2019 році – 157,5 шт. од., у 2020 році – 190,5 шт. од., у 2021 році – 184,5 шт. од., у I півріччі 2022 року – 199 шт. од.), не вживалося дієвих заходів щодо ініціювання ДП «Національна опера України» скорочення таких посад.

Як наслідок, допущено неекономне використання коштів державного бюджету на оплату праці працівників ДП «Національна опера України», за розрахунками, у сумі 15 279,8 тис. гривень.

Також за безконтрольності МКІП (Мінкультури, МКМС) ДП «Національна опера України», починаючи з 2019 року, не дотримувалися положення абзацу третього підпункту 2 пункту 2 наказу Міністерства культури і туризму України від 05.06.2006 № 385 «Про умови оплати праці працівників національних закладів культури» (із змінами), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.06.2006 за № 709/12583 (далі – Наказ № 385), яким на виконання пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України від 03.04.2006 № 413 «Деякі питання оплати праці працівників національних закладів культури» з урахуванням змін, унесених постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 179, визначено конкретні умови оплати праці працівників національних закладів культури. За таких умов додаткові коефіцієнти підвищення посадових окладів застосовувалися при розрахунку посадових окладів усіх працівників, а не окремих категорій. Як наслідок, ДП «Національна опера України» неекономно витрачено бюджетні кошти на

оплату праці і нарахування на заробітну плату, за розрахунками, в сумі **3 824,5 тис. гривень**.

5. Внаслідок неефективного управління бюджетними коштами, виділеними за КПКВК 3801320 на придбання засобів захисту від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, станом на 01.07.2022 залишаються невикористаними 25 549 масок, 954 рушники паперові та інші засоби гігієни загальною вартістю **410,6 тис. грн**, що свідчить про неналежне обрахування потреби в них та **неекономне витрачання бюджетних коштів**.

6. МКІП (Мінкультури, МКМС) як уповноважений орган управління **не забезпечило затвердження стратегічних планів розвитку ДП «Національна опера України» та належного визначення ним окремих показників у фінансових планах, які затверджувалися на нижчому рівні, ніж були фактично досягнуті у минулих роках** (чистий дохід від реалізації продукції, фінансовий результат від операційної діяльності), що призводило до їх перевиконання.

Крім того, на витрати списано заборгованість за коштами в сумі **20 011,0 тис. грн**, розміщеними ДП «Національна опера України» на рахунках в ПАТ «Банк «Київська Русь», до завершення ліквідації банку як юридичної особи.

7. Чинне законодавство у галузі театрів і театральної справи **в цілому забезпечує регламентацію** діяльності національних академічних театрів, у тому числі ДП «Національна опера України», надання їм державної підтримки за рахунок коштів державного бюджету та використання і розпорядження ними об'єктами державної власності. Водночас **окремі положення нормативно-правових актів потребують приведення у відповідність із Конституцією України та нормативного врегулювання**.

Так, положення статті 18 Закону № 2605 щодо здійснення центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв, повноважень, покладених на нього актами Президента України, не відповідає статті 116 Конституції України, згідно з якою спрямування і координацію роботи міністерств здійснює Кабінет Міністрів України.

Потребує нормативного врегулювання і питання застосування Театром як державним підприємством норм постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери», яка регламентує оплату праці працівників бюджетної сфери.

Залишаються також нереалізованими Кабінетом Міністрів України окремі завдання, визначені в Указі Президента України від 19.10.2000 № 1150/2000 «Про Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка» (далі – Указ № 1150), насамперед щодо затвердження програми розвитку ДП «Національна опера України» та щорічного передбачення під час розроблення проєкту закону про державний бюджет коштів на фінансування Театру окремим рядком за індивідуальними нормативами.

8. МКІП не забезпечено належної системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту:

затвердженою інструкцією з внутрішнього контролю функції його здійснення неправомірно покладено на підрозділ внутрішнього аудиту, яким обов'язкова оцінка функціонування системи внутрішнього контролю не здійснювалася та об'єктивні і незалежні висновки щодо її удосконалення Міністру не надавалися;

тривалий час не забезпечено повного укомплектування підрозділу внутрішнього аудиту МКІП;

протягом останніх чотирьох років підрозділом внутрішнього аудиту не організовувалися і не проводилися контрольні заходи щодо ДП «Національна опера України».

9. МКІП (Мінкультури, МКМС) не вжито належних заходів для врахування окремих пропозицій Рахункової палати за результатами проведеного у 2018 році аудиту ефективності використання коштів, передбачених у державному бюджеті на фінансову підтримку національних театрів, та використання і розпорядження об'єктами державної власності, належними державі матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету (рішення Рахункової палати від 04.12.2018 № 31-1), зокрема, не забезпечено уніфікації організаційно-правової форми діяльності національних академічних театрів, якісного визначення показників фінансових планів ДП «Національна опера України» та затвердження чіткого переліку посад працівників, які забезпечують та безпосередньо виконують творчі функції.

Неналежне реагування Міністерством на рекомендації Рахункової палати спричинило триваюче нерезультативне та неекономне використання ДП «Національна опера України» коштів державного бюджету України.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів, виділених з державного бюджету на фінансову підтримку державного підприємства «Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка», використання і розпорядження ним об'єктами державної власності, належними державі матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердити.

2. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів, виділених з державного бюджету на фінансову підтримку державного підприємства «Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка», використання і розпорядження ним об'єктами державної власності, належними державі матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету (далі – Звіт про результати аудиту), та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження цього Звіту.

3. Звіт про результати аудиту і рішення Рахункової палати у порядку інформування надіслати Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики.

4. Відомості про результати аудиту ефективності використання коштів, виділених з державного бюджету на фінансову підтримку державного

підприємства «Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка», використання і розпорядження ним об'єктами державної власності, належними державі матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати доручити МКІП забезпечити:

1) виконання функцій Держмистецтвом у частині здійснення координації діяльності театрів та контролю за діяльністю театрів, заснованих на державній та комунальній формах власності;

2) реалізацію положень Указу № 1150:

розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проекту програми розвитку Національного академічного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка відповідно до пункту 1 статті 1 Указу № 1150;

спільно з Міністерством фінансів України визначення розміру фінансування, зокрема видатків розвитку ДП «Національна опера України», в законі про Державний бюджет України на відповідний рік окремим рядком;

3) розроблення та визначення (шляхом внесення змін до Наказу № 385) переліку посад працівників, які забезпечують та безпосередньо виконують творчі функції.

5. Звіт про результати аудиту і рішення Рахункової палати надіслати МКІП та рекомендувати:

забезпечити дієвий внутрішній контроль за плануванням бюджетних видатків та ефективним використанням бюджетних коштів, виділених на фінансову підтримку ДП «Національна опера України»;

активізувати роботу із забезпечення проведення в будівлі ДП «Національна опера України» по вул. Володимирська, 50, в Шевченківському районі м. Києва необхідного капітального ремонту та встановлення раніше придбаного інженерного обладнання, зокрема, забезпечити при складанні бюджетного запиту потребу в капітальних видатках;

не допускати фактів неекономного і нерезультативного використання коштів бюджету та невикористання виділених ДП «Національна опера України» бюджетних асигнувань;

провести аналіз кадрового забезпечення діяльності ДП «Національна опера України» та з урахуванням результатів здійснити заходи щодо оптимізації штатних посад Театру;

забезпечити затвердження стратегічного плану розвитку ДП «Національна опера України» та дієвий контроль за його виконанням, а також формуванням і виконанням результативних показників річних фінансових планів Театру;

розробити та затвердити план заходів щодо усунення виявлених аудитом порушень і недоліків;

у встановленому законодавством порядку інформувати Рахункову палату про стан виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій.

6. Звіт про результати аудиту і рішення Рахункової палати надіслати ДП «Національна опера України» та рекомендувати:

розробити та затвердити план заходів щодо усунення виявлених аудитом порушень і недоліків;

у встановленому законодавством порядку інформувати Рахункову палату про стан виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій.

7. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту оприлюднити на офіційному вебсайті Рахункової палати.

8. Члену Рахункової палати Андрію Дідику забезпечити надання Верховній Раді України інформації про стан виконання об'єктами контролю рішення Рахункової палати протягом 45 днів із дня отримання інформації від об'єктів контролю.

9. Контроль за виконанням цього рішення Рахункової палати покласти на члена Рахункової палати Андрія Дідика.

Голова Рахункової палати

Валерій ПАЦКАН